

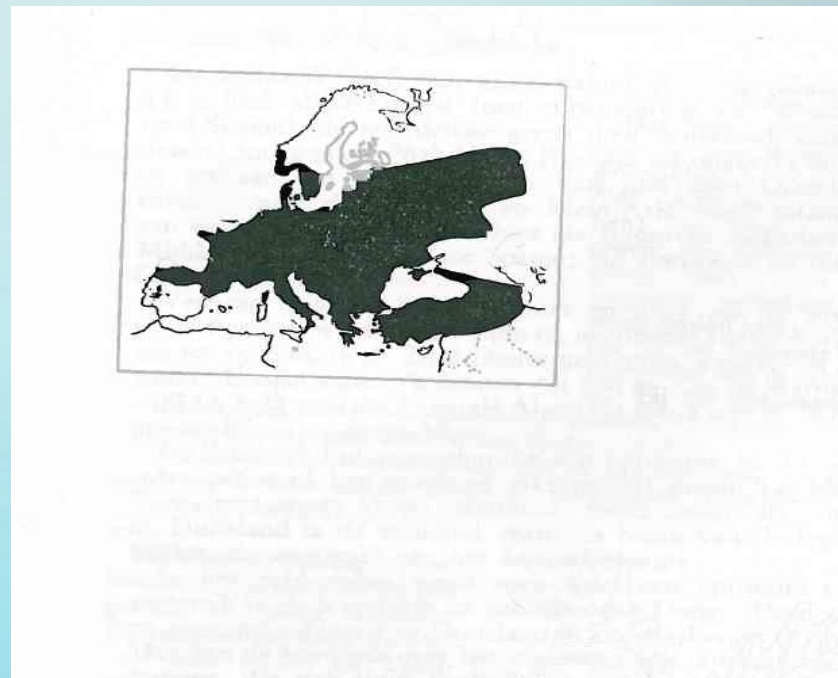
Autochtone bomen en struiken in het Zalkerbos

Studiedag NDV autochtoon plantmateriaal, 14 juni 2025

Lodewijk van Kemenade, Wilde Bomen
www.wildebomen.nl

Inheems of autochtoon/wild

- Inheemse boom- en struiksoorten hebben een groot natuurlijk verspreidingsgebied. Daarbinnen grote genetische verschillen binnen de soort.

Inheems of autochtoon/wild

- Een autochtone boom is niet alleen als soort inheems maar ook als individu genetisch inheems. Onderdeel van een populatie die zich hier sinds de laatste ijstijd spontaan heeft gevestigd. Of plantgoed uit autochtone populaties.

Inheems of autochtoon/wild

- Een boom of struik kan dus inheems zijn in Nederland en niet autochtoon. Dan komt het plantgoed van buiten Nederland en/of groeit de boom buiten het natuurlijke verspreidingsgebied. Buiten het natuurlijk areaal is die boom of struiksoort niet autochtoon.
- Het begrip inheems is abstract. De term slaat niet op een specifieke plant of op een lokale ondersoort maar op de hele soort, inclusief de ondersoorten (Europese) verspreidingsgebied

Inheems of autochtoon/wild

- Wild of autochtoon is een nauwkeurige term en betreft het beperkte verspreidingsgebied van de genetische variëteit die van nature, in het specifieke gebied, thuishoort.
- Belangrijk begrip voor natuurbehoud.

Wilde bomen en struiken

- Veel voorkomende aangeplante bomen kunnen als wilde boom zeldzaam zijn
- Het aandeel van de wilde bomen en struiken op het totaal van het bosareaal de landschapselementen die uit bomen en struiken bestaan, is landelijk naar schatting lager dan 3%
- Landschappelijk groen erfgoed (samenwerking met RCE).
- Oude groeiplaatsen zijn uniek en onvervangbaar

Koppeling Cultuurhistorie – wilde genen

- Voor 1850 hadden bijna alle beplantingen in bos en landschap wilde genen
- Plantmateriaal kwam uit omgeving
- Beplantingen waren economisch van belang. Werden intensief gehakt. Veel licht op bodem
- Overgrote deel was hakhout of knotbos
- Wilde bomen en struiken vinden een wijkplaats in oude boskernen en resten van het oecultuurlandschap.
- Zeer versnipperd voorkomen, aaneengesloten oude boskernen komen weinig voor

3 groepen bomen en struiken in het Zalkerbos

1. Inheemse soorten die behoren tot de autochtone populatie. Dit zijn de taxa die tot het hardhout taxa (44%)
2. Inheemse soorten met een niet achtergrond. 13 taxa (25%)
3. Uitheemse soorten en 17 taxa (31%)

Autochtone soorten uit het hardhoutooibos

Zwarte els (*Alnus glutinosa*)

Eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*)

Tweestijlige meidoorn (*Crataegus laevigata*)

Schijnkoraalmeidoorn (*Crataegus x subsphaerica*)

Wilde kardinaalsmuts (*Euonymus europaeus*)

Wegedoorn (*Rhamnus cathartica*)

Es (*Fraxinus excelsior*)

Klimop (*Hedera helix*)

(Zwarte populier (*Populus nigra*))

Gewone vogelkers (*Prunus padus*)

Zomereik (*Quercus robur*)

Hondsroos (*Rosa canina*)

Beklierde hondsroos (*Rosa squarrosa*)

Beklierde heggenroos (*Rosa tomentella*)

Ruwe iep (*Ulmus glabra*)

Gladde iep (var. *minor*)

Gladde iep (var. *vulgaris*)

Fladderiep (verdwenen) (*Ulmus laevis*)

Bosrank (*Clematis vitalba*)

Rode kornoelje (ondersoort *Cornus sanguinea* subsp. *sanguinea*)

Sleedoorn (*Prunus spinosa*)

Gewone vlier (*Sambucus nigra*)

Braam (div *Rubus* ssp.)

Schietwilg (*Salix alba*)

Gelderse roos (*Viburnum opulus*)

Wilde lijsterbes (*Sorbus aucuparia*)

Wilde kamperfoelie (*Lonicera periclymenum*)

Inheems maar niet wild

Spaanse aak (*Acer campestre*)

Hazelaar (*Corylus avellana*)

Eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*)

Wilde kardinaalsmuts
(*Euonymus europaeus*)

Zomereik (*Quercus robur*)

Hondsroos (*Rosa canina*)

Ruwe iep (*Ulmus glabra*)

Rode kornoelje (*Cornus sanguinea* subsp. *australis*)

Sleedoorn (*Prunus spinosa*)

Beuk (*Fagus sylvatica*)

Haagbeuk (*Carpinus betulus*)

Gewone vogelkers (*Prunus padus*)

Gelderse roos (*Viburnum opulus*)

Uitheems en cultuurvariëteiten

Noorse esdoorn (*Acer platanoides*)

Gewone esdoorn s.l. (diverse taxa
Acer pseudoplatanus s.l.)

Balkan esdoorn c.f. (*Acer*
heldreichii)

Hollandse iep (*Ulmus* x *Hollandica*
cv. *Belgica*)

Hollandse iep (*Ulmus* x *Hollandica*
cv. *Vegeta*)

Kerspruim (*Prunus cerasifera*)

Robinia (*Robinia pseudodacacia*)

(Cultuur) aalbes (*Ribes rubrum*)

(Cultuur) kruisbes (*Ribes uva-*
crispa)

Dijkviltbraam (*Rubus armeniaca*)

Grauwe abeel (*Populus* x
canescens)

Witte els (*Alnus incana*)

Canadapopulier (*Populus* x
Canadensis)

Heesterpruim (*Prunus* x
fruticans)

Walnoot (*Juglans regia*)

Bindwilg (*Salix* x *fragilis* s.l.)

Veldgids Wilde bomen en struiken

- Inventarisatiekennis berust bij zeer klein aantal deskundigen
- Verwerven kennis langdurig proces
- Nieuwe veldgids nuttig hulpmiddel
- Veel foto's en focus op onderscheidende kenmerken
- Bevat algemene inleiding over ins- en outs problematiek, geschikt voor studenten
- Bespreking wilde herkomsten en soorten waar verwarring mee mogelijk is
- Voorintekenen tot 15 juli met korting.
- knnvuitgeverij.nl

